

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem Divi Thomae. Tomi Qvinque

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

9. Quomodo sint omnia opera in iudicio manifestanda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

esse iudex etiam quoad essentialia præmium. Quod autem in symbolo tantum profiteamur, esse iudicem visorum, ac mortuorum, non propterea negatur, futurum etiam esse iudicem Angelorum: sed docetur id, quod certum est, nobisque necessarium: tacentur autem reliqua, nostræque inquisitioni relinquuntur: quanquam sub nomine visorum Angeli possint comprehendi.

SECTIO IX.

Quomodo sint omnium causa, & opera in iudicium manifestanda.

In præcedentibus sectionibus multa attigimus, quæ sub hoc titulo comprehendere videntur, prætermitti tamen non potuerunt, quia res sunt adeo inter se connexæ, ut non possint disputatione seungi: hic ergo solum addemus ea, quæ ad complementum huius disputationis dicenda supersunt. Hactenus enim descripsimus aduentum iudicis, & omnium iudicandorum conuentum, unde fit reliquum, ut ipsum actum iudicandi describamus. Cum vero in hoc duo contineantur, seu requirantur, scilicet causæ cognitio, ac manifestatio, & sententiæ prolatio ijs duobus explicatis, erit iudicium absolutum, & omni ex parte declaratum.

Ut ergo, de priori dicamus, supponendum est, quod sæpe est in superioribus inculcatum, hoc iudicium futurum esse sensibile quoad mutua præsentiam iudicis, & hominum iudicandorum. Itaque non solum Christus conspiciet, & conspicietur à sanctis hominibus, sed etiam à malis, & iniquis: quod videtur de fide certum ex illo Matth. 24. Sicut fulgur exiit ab Oriente, & patet vsque in Occidentem, ita erit aduentus filij hominis. Ex quo colligunt omnes Patres, Christum venturum manifestum, vt ab omnibus videatur. Unde inferius dicitur, Videbunt filium hominis venientem in nubibus celi, & c. 22. Congregabuntur ante eum omnes gentes, vbi significatur aperte mutua ac sensibilis præsentia. Quæ non obscure etiam colligitur ex colloquio, quod ibi describitur inter iudicem, & iudicandos. Et cap. 26. Videbitis filium hominis sedentem à dextris virtutis Dei, & venientem cum nubibus celi. Ex quibus locis non solum constat, visuros omnes homines Christi humanitatem, sed etiam eternam gloriam, & maiestatem, & claritatem corporis eius, vt cum Magistro docent Theologi omnes in 4. dist. 48. & est sententia August. Enarrat. in Psal. 85. circa illa verba, Respice in me, & miserere mei, & Enarrat. in Psal. 109. circa illud, Tecum principium in die virtutis tue. Et facile suaderi potest ex omnibus, quæ in superioribus dicta sunt de secundo Christi aduentu visibili, ac sensibili, & de differentijs inter primum, & secundum aduentum, & de gloria, & maiestate secundi. Illa enim omnia probant, illam gloriam, & maiestatem conspiciendam esse ab omnibus hominibus iudicandis. Loquor autem de claritate corporis, & maiestate externa ac sensibili: nam gloria diuinitatis non ostenditur reprobis, sed tantum Sanctis, vt recte docuit August. 1. de Trinit. cap. 13. Et Isidor. libr. 1. de sum. bon. cap. 30. Non enim docet, tantum bonum iniquissimis hominibus communicari: maxime cum ad iudicium illud transigendum necessarium non sit: ideo enim fiet iudicium per humanitatem, vt in ea conspiciere possint rebrobi suum iudicem, quem in diuinitate propter eius eminentiam intui non decebat. Dices, Ergo nec necesse erat, vt viderent gloriam corporis Christi, satis enim esset, formam humanam conspiciere, quam suo arbitrio manifestare potest corpus gloriosum, non manifestata claritate sua. Adde, videndum esse Christum à damnatis in forma crucifixi: ergo non videbitur ab eis gloria corporis eius. Maxime, quia visio huius gloriæ, & claritatis posset re-

probis parere aliquod gaudium. Respon. negando consequentiã, quia ad terrorem damnatorum, eorumque confusionem, oportet vt videant saltem sensibilem gloriam Christi hominis, ex qua non solum voluptatem non capient, sed potius turbabuntur timore horribili, quia non conspicient illam claritatem, vt eius pulcritudine fruantur, sed vt in illa tantquam in signo videant & Christi gloriam & maiestatem, & quid ipsi amiserint. Quod autem dicitur Christus videndus in forma crucifixi, si intelligatur quoad corporis figuram, & situm, fictitium est, & sine fundamento: si autem intelligatur, quod videbunt in eo insignia crucifixionis, verissimum quidem est, iuxta illud Zach. 12. Aspicient ad me quem conspexerunt, quod de hoc mysterio exponit Ioan. c. 19. & significatur Apoc. 1. Ecce venit cum nubibus, & videbit eum omnis oculus, & qui eum pupugerunt, vt notat Ignat. epist. 10. ad Smyrneses, & Cypri. fer. de ascen. & Chryf. hom. de cruce & latrone, & ho. 49. imperfecti in Matth. & Hier. epist. 1. ad Heliodor. & alij in superioribus allati. Non repugnat autem, videre, hoc modo Christum crucifixum, & videre illum in maiestate sua, quia illa insignia passionis in eius corpore glorioso manent cum summa gloria, & decore.

Secundo supponendum est, in illo iudicio manifestanda esse iudicandorum opera tam bona, quam mala, quod spectat ad cognitionem, & probationem causæ, de qua ferendum est iudicium. Quæ veritas sic absolute proposita, de fide est, vt constat ex locis supra tractatis, Matth. 25. 2. ad Corint. 5. & alijs. Duo autem sunt potissima testimonia, in quibus hic actus Diuini iudicij specialius describitur. Primum est Daniel. 7. Iudicium sedet, & libri aperti sunt. Secundum est Apocyp. 20. Et vidi mortuos magnos, & puillos stantes in conspectu throni, & libri aperti sunt, & alius liber apertus est, qui est vitæ, & iudicari sunt mortui ex ijs, quæ scripta erant in libris, secundum opera ipsorum. In quibus locis quamuis Sancti varijs modis explicent librorum metaphoram, tamen omnes intelligunt (quod Ioannes satis explicuit) ea librorum apertione significatam esse operum omnium manifestationem. Aug. ergo 20. de Ciuit. cap. 14. & 15. per libros, qui aperti sunt, intelligit Sanctos, in quorum mentibus, & cordibus Diuina voluntas, & lex veluti clara, & expressa cognosci potest: per librum autem vitæ intelligit vim Diuinam, qua vnicuique præsens fiet, quidquid in vita male aut bene gessit. Cum enim ad iudicium operum necessaria sit cognitio legis seu iuris, facti seu operis, plures etiam libri videntur esse necessarii. Alij in quibus præcepta scripta sunt alij in quibus ipsorum operum historia sit conscripta: priores ergo libros intelligit August. esse corda Sanctorum, Diuinum ius ac Diuinam voluntatem exprimētia, alterum autem librum vitæ intelligit esse memoriam factorum omnium, quæ virtute Diuina in omnibus hominibus iudicandis fiet. Et eandem fere expositionem sequens Richard. Victorin. in dicto libr. de potestate iudicaria, intelligit, priores libros non esse quoslibet Sanctos, sed solos insignes ac perfectos viros, in quibus Diuina lex, ac voluntas tanquam in speculo reuelat. A qua interpretatione non abhorret Theodor. Daniel. 7. nec Anselmus in Elucidario. Quia addit, librum vitæ esse vitam lesu, quæ omnibus debet esse norma viuendi, & intelligi potest quasi lex, per quam omnes sunt iudicandi. Beda vero per libros apertos intelligit scripturas, in quibus præcepta Diuina continentur, quæ omnia probabiliter excogitata sunt. Vera tamen interpretatio, & maxime literalis esse videtur, plures libros, qui aperiendi sunt, esse omnium hominum & Angelorum conscientias, in quibus tam iura, quæ facta conscripta referentur, iuxta illud Isai quinquagesimo primo. Lex mea in corde eorum, & Psal. 36. Lex Dei eius in corde ipsius & illud Ierem. 17. Peccatum tuum da scriptum est filo ferreo in vugue adamantino exata-

Solutio
Zach. 12.
Apoc. 1.
Ignat. Cypri. Chryf. Hieron.
Opera omnia in iudicio examinabuntur. Matth. 25. 2. ad Cor. 5.
Dan. 7. Apoc. 20.
Aug.
Quid sit apertus liber in dispensatione. Rich. Vict.
Theodor. Anselm.
Beda.
Isai 51. Psal. 36. Ierem. 17.
iudicium

Iudex & iudicandi visibiliter apparebunt.

Matth. 24.

Matth. 25.

Matth. 26.

Mag. sen.

Obiectio:

sum super latitudinem cordis eorum. Igitur ex ijs, quæ in conscientijs scripta fuerint, singuli iudicandi sunt. Unde Paul. ad Rom. 2. *Theſaurus tibi iram in die iræ; & reuelationis iusti iudicij Dei; & infra; Ostendunt opus legis scriptum in cordibus suis; testimonium reddente illis conscientia ipsorum; & inter se inuicem cogitationum accusantium; aut etiam defendentium in die, cum indicabit Deus occulta hominum.* Recte ergo per liberos, qui aperiendi sunt, ex quibus iudicandi sunt mortui, conscientias, seu memorias singularum interpretamur cum Hieronym. & Theodor. Dan. 7. Per librum autem vitæ, recte etiam intelligunt Hieron. & Aug. dicto lib. 20. c. 15. librum illum vitæ, seu Diuinam mentem, in qua prædeterminati omnes conscripti sunt. Hic enim est frequentior vsus huius vocis in scriptura, ut latius tradit D. Thom. i. p. quæst. 24. & præsertim apud Ioannem in Apocalyp. c. 13. *Adrauerunt eam omnes, qui habitant terram; quorum non sunt scripta nomina in libro vitæ; & eodem ca. 20. Qui non est aduentus in libro vitæ scriptus; missus est in stagnum ignis.* Idem fere habetur cap. 21. & 22. Unde in alijs libris dicuntur esse conscripta omnia opera, in hoc vero libro vitæ præcipue dicuntur scripta nomina, seu persone. Nam sicut in malitia, alius est liber, in quo scribuntur delecti milites, alij vero, in quibus describuntur vel leges, vel facta militum, ita in præfenti, præter eos libros, in quibus scribuntur facta hominum, est liber vitæ in Deo, in quo describuntur, qui ad vitam æternam sunt electi, qui in die iudicij aperiendus est: quoniam perfectis omnium conscientijs, & operibus statim constabit, qui sint de numero prædeterminatorum, qui vero non, & omnibus notum fiet, quomodo Deus, & summa misericordia eos elegerit, & admirabili providentia per consentanea media ad fidem perduxerit, & non minori iustitia eis præmium reddat. Dices, Cur non fit mentio alterius libri, in quo scripti sint reprobi, qui dici poterit liber mortis. Respondent Aug. & D. Thom. eos, qui repudiantur, & reiciuntur, non folere singulariter in libro describi Hieronym. autem sentit dari librum mortis, non quidem in mente Dei, sed de hominis: quia licet Deus scientiam habeat omnium reproborum, tamen non per se, & quasi ex voluntate, & intentione sua illos descripsit in mente sua, sed solum quia ipsi futuri erant tales, ideo eos præsciuit, quod Aug. & Thomas intendunt. At vero demon suum librum habet, in quo reprobos, & eorum opera scribit, quem ipse quidem in die iudicij proferet, ut sui imitatores accuset. Tamè quia Deus per illum librum non iudicabit, sed per singulorum conscientias, & suam scientiam, ideo de illo libro non fit mentio in scriptura. Ex ijs ergo satis constat omnium opera manifestanda esse in die iudicij, sub quibus facta & dicta, & occultissima cogitationes comprehenduntur, omnia enim hæc in conscientijs scribuntur, & omnibus proprium aliquod præmium, vel supplicium respondebit.

Duo autem circa hoc inquiri possunt. Primum, an omnia, & singula opera omnium hominum, & Angelorum sicut nota omnibus alijs, an vero tantum singulis manifestanda sint, quæ sunt vnicuique propria. Nam de hoc secundo nullum est dubium inter Theologos. Tum propter adducta testimonia scripturæ: tum etiam, quia hoc spectat ad æquitatē diuini iudicij, ut vnicuique iusque causa legitimo testimonio comprobetur, quale erit in singulis testimonium propriæ conscientie, ut ex Paulo adductum est. De primo autem aliqui Theologi dubitant, quia non existimant, illud esse necessarium ad æquitatem diuini iustitiæ. In quam sententiam videntur inclinare Paludari. in 4. distinct. 47. quæst. 1. artic. 2. & Durand. quæst. 2. Multo autem verior est contraria sententia, quam tenet D. Thom. distinct. 43. quæst. 1. artic. 5. quæst. 3. & Bonauentura ibidem artic. 3. & Richar. artic. 7. & distinct. 47. arti. 1. quæst. Fr. Suarez. tom. 2.

3. & Soto quæst. 1. artic. 3. Atque ad id persuadendum afferri possunt, præter ea, quæ hic diximus, per multa alia, quæ Sect. 5. & 7. adducta sunt. Ratio est, quia non haberet illud iudicium perfectam rationem generalis iudicij, ac fere superuacaneum esset, si omnium causæ non essent in publicum proferendæ, & sententia, ac ratio eius omnibus manifestanda.

Hinc oritur secundum dubium, quomodo hæc cognitio seu manifestatio facienda sit. In quo multa includuntur, scilicet an facienda sit per mentalem tantum manifestationem, an per vocalem. Item an sit in momento, vel in tempore facienda. De quibus omnibus Theologi locis citatis multa scribunt, sed ut recte dixit Magister, cum de hac re nihil per scripturam, neque per Ecclesiam sit nobis reuelatum, nihil potest certo fundamento affirmari, cum Deus illis, & alijs modis, prout sibi placuerit, hoc facere possit. Tamen coniecturis vtendo verisimile est, quod omnes Theologi docent, huiusmodi causæ manifestationem non esse totam vocibus sensibilibus exprimendam, esset enim res valde morosa, & non necessaria, ut optime Augustin. libro 20. de Ciuita. capite 14. & clarius in 16. Secundo credibile est, non esse futuram in vnicuique instanti, quia non possent homines, præcipue reprobi tam multa simul distincte, & perfecte cognoscere, sine ingenti miraculo non necessario. Item non oportet, ut tam celebris actio vno temporis instanti transfiguraretur: set ergo in mora aliqua, per successiuam loquutionem mentalem, omnibus proportionatam. Tertio non est improbabile, aliqua peccata hominum esse voce sensibili redarguenda, & similiter aliqua bona opera laudanda. Quia cum illud iudicium futurum sit sensibile, & inter homines, qui sese mutuo sensibiliter conspiciunt, ut supra diximus, videtur etiam conueniens, ut aliqua ratione fiat loquutione sensibili, qui modus est hominibus maxime accommodatus, & ad maiorem honorem bonorum, iniquorum vero confusionem pertinens. Hinc Richar. distinct. 47. artic. 1. quæstio. 3. credit, hanc vocalem manifestationem maxime esse futuram de operibus misericordie, & de peccatis ei oppositis, propterea, quæ de forma iudicij Matth. 25. narrantur. Quod est incertum, quia non constat, ea omnia, quæ Christus ibi dixit, sensibili voce esse transigenda, & quia supra cum Augustin. diximus, ea, quæ de operibus misericordie ibi dicuntur, tantum esse velut iudicium quoddam iudicij de omnibus operibus faciendi. Hinc etiam Soto distinct. 47. quæst. 1. artic. 3. putat hanc vocalem redargutionem, seu reprehensionem specialiter futuram respectu fidelium, & significat, hoc modo esse interpretandam sententiam Gregor. quod in iudicio erit disceptatio sensibilis cum fidelibus peccatoribus, non vero cum infidelibus. Quod non solum est incertum, sed valde etiam voluntarium. Tum quia non habet fundamentum in scriptura: tum etiam quia maxime videntur reprehendendi infideles, præsertim Iudæi, quia, ut Beda significat Luc. 23. & colligitur ex Scriptura, illis maxime ostendit Christus sua vulnera, ut videant, quem pupugertur, & confundantur. Item, quia si disceptatio sensibilis tantum est futura cum fidelibus peccatoribus per modum accusationis, excusationis, & redargutionis, ergo pari ratione disceptatio sensibilis, quæ per modum laudis fiet cum iustis, non fiet cum insignioribus, sed tantum cum mediocribus Sanctis, quia illi tantum videntur iudicandi iudicio discussionis: hac autem videtur incredibile. Nam quo fuerint homines sanctiores, eo magis laudabuntur mentali, ac sensibili voce, & lingua. Igitur nihil cenſeo posse hac in re dici, quod firmo nitatur fundamento: atque verisimilius esse, si quid agendum est voce sensibili, id

Rom. 2.

Hieron. Theodor. Hier. Aug.

D. Thom. Apoc 13. 20. 21. 22.

Obiectio.

Solutio. Aug. D. Tho. Hieron. Liber mortis an datur.

Palud. Durand. D. Tho. Bonauent.

Quomodo omnes conscientias cognoscant in iudicio qui aduentus.

Aug.

Richard. Operum vocalis manifestatio in die iudicij futuræ. Matth. 25.

Soto.

Beda.

non esse futurum respectu singularum personarum sed in communi, vel respectu omnium, qui futuri sunt ad dexteram, vel ad sinistram, vel secundum aliquos generales ordines, aut vitiorum, vel virtutum genera, vt verbi gratia commendando prius misericordes, deinde Virgines, postea Martyres, & sic de vitij contrarijs, simili proportione. Vnde fit tandem incertum etiam esse, an illa excusatio iniquorum, & submissio bonorum, que Matth. 25. in sinuat, futura sit sensibilis, vel tantum mentalis: & sane probabilius est fore mentalem, vt Sotus supra sentit quaest. 2. artic. 4. & colligit ex testimonio Pauli ad Roman. 2. supra citato, & ex illo Sapient. 4. Dirumpet illos inflatos sine voce. Et videtur colligi ex dictis, nam si sensibilis reprehensio no est futura cum singulis personis, sed generatim, no videtur habere locum excusatio vocalis, nisi fingamus, vel maximam confusionem multorum simul vociferantium, ac se excusantium, vel aliquem loco omnium esse locutum: sed credibilius certe est, fore vt omnes iniqui tanto sint eo die stupore, ac terrore affecti, vt nec respondere, nec mutire audeant. De Sanctis vero manifestum esse videtur, non posse, vt sonant, intelligi ea verba, quae eis tribuuntur Mat. 25. *Quando te vidimus esurientem, &c.* quia neq; ipsi hoc ignorabunt, neque interrogabunt aut interpellabunt Christum loquentem. Ergo illo dicendi modo solum voluit indicare Christus submisionem, & gratitudinem iustorum, qui omnem suam gloriam, & honorem, no tam suis operibus, quam Diuinae largitati, & gratiae attribuent.

Sotus

SECTIO X.

Quomodo sit proferenda sententia, & iudicium absolendum.

Primum, examinata, comprobata, atq; conclusa, vniuscuiusque causa, sententiam esse proferendam, tam est certum, quam quod sit futurum singularum personarum iudicium. Quia iudicium per sententiam consummatur, & ita in citato loco Apoc. 20. postquam dictum est, *Aperti sunt libri*, subiungitur, *& iudicati, iuxta mortui, ex his quae scripta sunt in libris secundum opera ipsorum.* Post manifestationem ergo causae, adhuc superest iudicium, quod non nisi in sententia consistere potest.

Dubitari vero in primis potest, an omnes mali vnicuique generali sententia iudicandi sint, & similiter omnes boni, an vero de singulis propriae sententiae proferendae sint. Matth. enim 25. significatur priori modo proferendam esse sententiam. Nam generatim reprobis dicitur, *Ite maledicti, &c.* electis autem, *Venite benedicti Patris mei, &c.* In contrarium vero est, quia non omnes sunt eadem poena afficiendi, aut remunerandi eodem praemio, sed vnusquisque pro suorum meritorum qualitate. Quapropter dicendum videtur, de singulis esse propriam & particularem sententiam ferendam, vniuscuiusque meritis accommodatam, quod ijs verbis eleganter docuit Gregorius Nyssenus orat. in illud, *Quod vni ex vobis minimus fecistis, mihi fecistis.* Adhuc versus circa spectaculum terribilem aduersus Regem, quem describit nobis Euangelium, etiam nunc animus, terrore eorum, quae dicta sunt, desixit paucis, atq; formidine torpet, veluti cernens quodammodo tum ipsum calorum Regem in solio glorioso terribiliter presidentem, tum infinitas illas Angelorum legiones, Regem vndiq; circumstantes, atq; ipsum magnam ac terribilem Regem ex inenarrabili gloria ad humanam naturam despicentem, & omne genus hominum qui ex quo homines nati sunt vsque ad illam terribilem apparitionem inueniuntur, ad se se cogentem, & pro merito ac dignitate anteactae vitae, vni vni sententiam accommodantem. Etenim cum sententia nihil aliud sit, quam practicum iudicium habens adiunctum imperium, seu voluntatem retribuendi vnicuique iuxta ope-

De singulis est sententia distincte proferenda.

ra sua, necesse est, vt pro diuersitate meritorum & retributionis, sententia varietur. Verisimile autem est, postquam de singulis in specie iudicatum fuerit, ad consummandum, & absoluendum iudicium proferendas esse illas duas generales sententias, quarum vna reprobis, altera electis communis est. Nam quia omnes, qui in vno, vel altero ordine continentur in statu, & perpetua viuendi ratione continentur, inter se vero ipsi duo ordines nihil commune habent, quod ad retributionem pertineat, ideo Christus non proferet vniam sententiam vtrique ordini communem, sed singulis ordinibus singulas. Vnde quia omnes electi perpetua charitate illi coniungentur, idcirco proferendam sententiam eos ad se vocat, dicens, *Venite benedicti Patris mei*, quos merito hoc nomine appellat, quia diuina benedictio, quae aeternam electionem, & omnem gratiam complectitur, potissima fons est, & origo, quae ad illum scelicem statum eos perducet. Dicit autem illis, *Post haec regnum*, quia re vera omnes cum ipso regnabunt in saecula saeculorum, vt dicitur Apocal. 22. Dicuntur autem tunc Sancti perire regnum, quauis iam corpore, & animo beati sint, vel iuxta phrasim Scripturae, quia tunc manifestabitur eorum gloria & regnum, omnibus Angelis, & hominibus, iuxta illud Sap. 5. *Nos in sensari vitam illorum estimabamus in saniam, & sinem illorum sine honore, ecce quomodo computati sunt inter filios Dei, & inter Sanctos iors illorum est.* Vel, quia tunc nouo modo & nouo honore, corpore & animo accipient possessionem regni. At vero, quia reprobi omnes perpetuo erunt despecti, ac separati a Deo, ideo illis dicit, *Ite maledicti*, quo verbo poena damnae, quae maxima est, significatur. Non vocat autem eos maledictos a Patre, quia perditio eorum non ex Deo, sed ex ipsis erit. Deinde subiungit poenam sensus. *In ignem aeternum.* Ex quo intelligimus, sub hac sententia non comprehendi paruulos, qui cum solo originali ex hac vita discesserunt, ijenim non ibunt in ignem aeternum. Quod etiam constare potest ex ratione, quam Christus reddidit proferens hanc sententiam, tota enim in actualibus peccatis nititur. Et ratio hoc etiam confirmat, quia cum ij paruuli habituri sint statum valde diuersum a caeteris reprobis, non oportuit eade sententia damnationis cum eis inuolui, indicabuntur ergo propria sententia generali respectu omnium illorum, quia omnes in eo statu aequales sunt, ab alijs autem diuersa.

Secundo intelligitur ex dictis, eo die esse a Christo proferendam sententiam seruata in omnibus exacta iustitiae ratione, ita vt nullus sit futurus locus intercessioni, nullumq; misericordiae perfugium, Zelus enim, & furor viui (id est Christi iudicij) non parcat in die vindictae, nec acquiescet cuiusquam precibus, nec suscipiet pro redemptione dona plurima. Tunc enim adimplebitur illud Ierem. Ego Dominus seruis cordis, & probus renes, qui do vnicuique, iuxta fructum adinventionum suarum, tempus enim huius vitae concessum est ad veniam, & misericordiam obtinendam, postquam vero ad iudicium peruentu fuerit, solius iustitiae distributiae, & vindictivae legibus agendum erit: de qua re legi potest Aug. ser. 67. de tempore. & lib. de decem chordis, c. 1. & 2. & alijs locis supra citatis. Greg. hom. 1. & 12. in Euang. Prosper. l. 3. de vita contemplatiua, c. 12. Bern. ser. 55. in Cant.

Tertio intelligitur ex dictis, an sententia proferenda sit vocis sensibilis, vel tantum mentali. Verisimile est enim priuatas, ac singulares sententias mentaliter esse ferendas, quia cum omnibus sigillarim loqui voce sensibili valde morosum esset, & diuturnum tempus requireret: ita tamen hoc est intelligendum, vt huiusmodi sententiae non tantum ab eis, ad quos pertinebunt, sed ab omnibus, qui iudicio aderunt, cognoscantur, sicut de operibus diximus reprobi-

Apocal. 22.

Sap. 5.

In omnibus exacta iustitia seruata in die vindictae, nec acquiescet cuiusquam precibus, nec suscipiet pro redemptione dona plurima. Tunc enim adimplebitur illud Ierem. Ego Dominus seruis cordis, & probus renes, qui do vnicuique, iuxta fructum adinventionum suarum, tempus enim huius vitae concessum est ad veniam, & misericordiam obtinendam, postquam vero ad iudicium peruentu fuerit, solius iustitiae distributivae, & vindictivae legibus agendum erit: de qua re legi potest Aug. ser. 67. de tempore. & lib. de decem chordis, c. 1. & 2. & alijs locis supra citatis. Greg. hom. 1. & 12. in Euang. Prosper. l. 3. de vita contemplatiua, c. 12. Bern. ser. 55. in Cant.

Aug. Greg. Prosper. Bernard.

An sententia proferenda sit voce sensibili.